

Metodické pokyny k pracovnému listu Obrázky z výstavy (M.P.Musorgskij)

Cieľ: verbalizovať zážitok aktívnym počúvaním hudby

Kognitívny:

- sluchom rozlišovať kontrastné hudobné ukážky,
- zopakovať si dynamiku a všímať si ju v ukážkach,
- poznať termíny kontrast, vernisáž, autoportrét,

Socioafektívny:

- niesť zodpovednosť za vlastnú prácu,
- nehanbiť sa prezentovať vlastný názor,

Psychomotorický:

- dokážu pretaviť hudobné predstavy do inej formy umenia (kresba, príbeh, báseň)

ÚLOHA Č. 1 Žiaci uvažujú, či už počuli termín vernisáž, čo znamená toto slovo (zakrúžkujú správnu odpoveď a.).

Čo je to vernisáž?

a.) Slávnostné zahájenie výstavy (najčastejšie obrazov).

b.) Podujatie na predaj umeleckých výtvorov.

c.) Krúžok, kde sa učia ľudia maľovať.

ÚLOHA Č. 2 Prečítajte si text a príbeh o tom, ako vzniklo hudobné dielo Obrázky z výstavy.

Žiakom pustíme 2 ukážky vo dvoch úpravách, ale názov konkrétneho „obrazu - skladby“ žiakom nepredstavíme, napríklad:

1. Promenáda – v klavírnej verzii a tá istá Promenáda v orchestrálnej verzii.

Žiaci maľujú, kreslia svoje predstavy do prvého obrazu a na záver aj obraz pomenujú.

2. Chatrč Baby Jagy alebo Domček na stračej nôžke (prípadne Balet nevyliahnutých kuriatok) – v klavírnej a orchestrálnej verzii, opäť žiaci kreslia svoje predstavy – ale zároveň si majú všímať aj základné výrazové prostriedky hudby – ako skladateľ pracuje s melódiou, dynamikou, ako skladba vyznela ako sólo nástroj a ako v orchestrálnej úprave....

Môžete vybrať aj iné ukážky, ale musia byť kontrastné!

Vhodná ukážka na použitie napr.:

https://www.youtube.com/watch?v=5Lq_JiBFweE

Po dokončení aktivity každý žiak predstaví svoj obraz a povie, ako obrazy pomenoval a prečo. Všimame si spoločné a odlišné črty medzi obrazmi a ich názvami, diskutujeme o nich a nakoniec im prezradíme skutočné názvy obrazov, prípadne vysvetlíme, čo znamená Promenáda.

ÚLOHA Č. 3 KONTRAST znamená úplný opak, protiklad. Vnímame ho našimi zmyslami. Spojte k sebe kontrastné dvojice a uvažujte, či ste ich postretli aj v hudobných ukážkach.

Riešenie – je potrebné spájať slová s opačným významom, napr. silno-slabo, vysoko-nízko...

- prvý výrazný rozdiel v skladbe bolo používanie nástrojov – jeden nástroj, **tzv. sólo** (klavír) verzus orchester – zamerané na kontrast vo farbe zvuku,
- smutná melódia (smutná nota) verzus veselá melódia (veselá nota),

- vysoké tóny (zastúpené husľovým kľúčom) verzus nízke tóny (zastúpené basovým kľúčom),
- rýchle melódie (ako zajačik) verzus pomalé melódie (ako slimák),
- dynamika skladieb – silno (megafón s uchom) verzus slabo (preškrtnutý megafón) – ak žiaci poznajú dynamické značky, diskutujte a napíšte, ako by označili rôznu dynamiku,

Aktivita „Autoportrét“ (je výtvarné dielo kde umelec zobrazí svoju podobu ako vidí seba samého):

Urobte si svoju vlastnú výstavu z obrázkov. Vytvorte obraz (malba, kresba, skica..), ktorému dáte názov z minimálne troch slov (prvá indícia), a znázornené výtvarné dielo bude druhá indícia. Maľujte, čo vás vystihuje, čo vás momentálne trápi, čo by ste chceli dosiahnuť, o čom často rozprávate a pod. Obraz nikomu neukazujte, ani sa nepodpisujte. Cieľom je zistiť na základe indícii – kto je autor, - či poznáme jeho vlastnosti, túžby, sny, súčasne pocity, dojmy podobne.

Ak ju hráme v kolektíve, ktorý sa nepozná, žiaci môžu dať na svoju intuíciu, dojmy z človeka, ak sa kolektív pozná dlhšie, je to výhoda, a sami si môžu overiť, nakoľko sa poznajú (v akom svete a prostredí žije ich spolužiak, po čom túži, čo ho baví najviac a pod), núti spolužakov zamyslieť sa a vcítiť sa do toho druhého.

Hra rozvíja: emocionálna inteligencia, výtvarné vyjadrovanie, komunikácia